Amsterdam UMC
Universitair Medische Centra

De orthoptist en Fixatie Disparatie

Fixatie Disparatie is een onderdeel van de normale samenwerking van de ogen. Zonder Fixatie Disparatie zouden we geen diepte kunnen zien. Alleen een afwijkende Fixatie Disparatie geeft klachten.

Wat is Fixatie Disparatie?
Bij de geboorte moeten de ogen zich nog ontwikkelen. Een baby kan nog niet goed zien en de ogen van een pasgeborene zijn ook nog niet in staat om met elkaar samen te werken. Rond de leeftijd van tien jaar zijn deze ontwikkelingen afgerond. Dat betekent dat een kind dan net zo goed kan zien als een volwassene en dat de samenwerking tussen de ogen, als er hiervoor geen belemmeringen zijn, goed is.

Alles wat we zien, komt via de twee ogen in het achterste deel van de hersenen terecht. De hersenen zorgen ervoor dat de twee beelden die uit de twee ogen afkomstig zijn, ervaren worden als één beeld. Als die twee beelden (van elk oog één) verschoven zijn ten opzichte van elkaar, corrigeren we hiervoor. Dit noemen we *Fixatie Disparatie*. Iedereen heeft Fixatie Disparatie als onderdeel van de samenwerking tussen de ogen. Om deze samenwerking in kaart te brengen, kan een *Fixatie Disparatie curve* gemaakt worden.

Hoe meet de orthoptist Fixatie Disparatie?
Met het Fixatie Disparatie onderzoek worden afwijkingen in de samenwerking zichtbaar gemaakt. Tijdens het onderzoek kijkt de patiënt door een speciale bril met prisma's naar een kastje dat op drie meter afstand staat. De buitenrand van het kastje is bedekt met letters en in het centrum ziet de patiënt een opening met twee lichtgevende verticale strepen. Terwijl hij door de speciale bril kijkt wordt gevraagd wanneer de strepen recht onder elkaar staan. Dan wordt de prismasterkte aangepast en moeten de strepen weer onder elkaar komen. Dit gaat net zolang door totdat alles dubbel wordt gezien of een van de lijnen verdwijnt. De uitkomsten worden in een grafiek weergegeven: de Fixatie Disparatie curve. Deze curve geeft duidelijkheid over de mogelijkheden en onmogelijkheden van een eventuele behandeling.

Kan Fixatie Disparatie afwijkend zijn?
Als er geen samenwerking tussen de ogen is, zoals bij scheelzien, is er geen Fixatie Disparatie. Dat is te verklaren doordat er dan maar één beeld in het achterste deel van de hersenen terechtkomt. Afwijkende Fixatie Disparatie komt dan ook alleen voor bij mensen met een niet (zichtbare) afwijkende oogstand. Aan het verloop van de Fixatie Disparatie curve kan men zien of de Fixatie Disparatie wel of niet afwijkend is.

Klachten
Afwijkingen in de Fixatie Disparatie kunnen leiden tot een aantal klachten

Hoofdpijn
- Toename in de loop van de dag.
- Vooral boven de ogen (frontaal).
- Na lezen en/of werken op de computer.

Vermoeidheid van de ogen/focusklachten/overige klachten
- Toename in de loop van de dag en/of na dichtbij werk of lange dag werken.
- Onrustig beeld, problemen in drukke omgeving met veel bewegende beelden zoals in verkeer/winkel.
- Mensen niet kunnen aankijken, moeite met focussen, gevoel van wazig beeld ondanks goede gezichtsscherpte.

Veelgestelde vragen

Is Fixatie Disparatie een afwijking?
Nee, Fixatie Disparatie is een onderdeel van de normale samenwerking van de ogen. Zonder Fixatie Disparatie zouden we geen diepte kunnen zien.

Geeft Fixatie Disparatie klachten?
Alleen een afwijkende Fixatie Disparatie curve geeft klachten. Fixatie Disparatie op zich niet.

Helpt een prismabril bij Fixatie Disparatie?
Een prismabril kan in sommige gevallen helpen, afhankelijk van het verloop van de Fixatie Disparatie curve. Soms raden we een prismabril juist af.

Helpen oefeningen bij Fixatie Disparatie?
Oefeningen zijn in sommige gevallen nuttig, afhankelijk van het verloop van de Fixatie Disparatie curve.

Is alleen het maken van een Fixatie Disparatie curve voldoende?
Nee, uitgebreid orthoptisch onderzoek is nodig om samen met de Fixatie Disparatie curve een goed beeld te krijgen over de samenwerking tussen de ogen.

Waar kunnen afwijkingen in het binoculair zien opgespoord worden?
Elke orthoptist kan de samenwerking tussen de ogen onderzoeken. Bij enkele praktijken in Nederland kan een Fixatie Disparatie curve worden gemaakt. Uw orthoptist weet bij welke praktijken u terecht kunt.

Is Fixatie Disparatie gemeten bij de opticien of (funtioneel) optometrist hetzelfde?
De orthoptist onderzoekt of er Fixatie Disparatie aanwezig is en bepaalt verder of deze verstoord of afwijkend is. Bovendien combineert de orthoptist de uitslag van de Fixatie Disparatie curvemeting altijd met andere uitgebreide orthoptische onderzoeken. De

opticien en (functioneel) optometrist doen dit niet.

Dit document is mede tot stand gekomen door de orthoptisten van Amsterdam UMC (Amsterdam), Canisius Wilhelmina Ziekenhuis (Nijmegen), Deventer Ziekenhuis (Deventer) en Zicht en Zien (Rietmolen). Deze folder is met grote zorg samengesteld. De betrokken ziekenhuizen aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid voor de juistheid of volledigheid van de folder. Het copyright van tekst- en beeldmateriaal in deze folder behoort toe aan de betrokken ziekenhuizen.

209055 - ©amsterdamumc - 2019-02-01 - vumc.nl